

Súd: Okresný súd Košice II
Spisová značka: 17Ps/13/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7221209226
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 10. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Macalová
ECLI: ECLI:SK:OSKE2:2022:7221209226.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Košice II sudkyňou JUDr. Janou Macalovou v právnej veci navrhovateľky: S. K. O., L.. XX.XX.XXXX, bytom Y. XX, C. a osoby, o spôsobilosti ktorej sa koná: B. K. O., L.. XX.XX.XXXX, bytom W. XX, T. zast. procesným opatrovníkom I.. R. O., zamestnankyňou Okresného súdu Košice - okolie, za účasti Mestskej časti Košice - Nad jazerom, Poludníková 7, Košice v konaní o obmedzenie spôsobilosti na právne úkony takto

rozhodol:

I. O b m e d z u j e B. K. O.Ú., L.. X.X.XXXX trvale bytom T., W. XX v spôsobilosti na nasledujúce právne úkony:

- uzatváranie zmlúv akéhokoľvek druhu,
- preberanie ručiteľských a iných zabezpečovacích záväzkov,
- nakladanie s finančnými prostriedkami v rozsahu prevyšujúcom 10 eur týždenne,
- nakladanie s hnutelným a nehnuteľným majetkom,
- preberanie dôchodku a iných sociálnych dávok,
- preberanie doporučených listových zásielok a reagovanie na tieto zásielky,
- samostatné konanie pred súdmi a inými orgánmi štátnej a verejnej moci,
- vyslovovanie súhlasu s poskytovaním sociálnej starostlivosti v akejkoľvek forme,
- vyslovovanie informovaného súhlasu s poskytovaním psychiatrickej aj nepsychiatrickej zdravotnej starostlivosti v ambulantnej aj ústavnej forme.

II. U s t a n o v u j e pre B. K. O., L.. X.X.XXXX obmedzenú v spôsobilosti na právne úkony za opatrovníka Mestskú časť Košice - Nad jazerom, Poludníková 7, Košice, ktorá je oprávnená a povinná B. K. O. v rozsahu vyššie uvedeného obmedzenia zastupovať a vybavovať jej záležitosti v jej prospech, zastupovať ju pred súdmi a inými orgánmi štátnej a verejnej moci, preberať jej dôchodok, v dôležitých majetkových veciach požiadať o súhlas súd a najmenej dvakrát ročne, k 30.6. a k 31.12. podať správu súdu o opatrovancovi a o nakladaní s jeho majetkom.

III. Priznáva ustanovenému znalcovi z odboru Zdravotníctva a farmácia, odvetvie Psychiatrie C.. J. J., C. odmenu za účasť na pojednávaní vo výške 53,11 eur.

IV. Nariaďuje učtárni Okresného súdu Košice II aby odmenu vo výške 53,11 eur vyplatila znalcovi C.. J. J., C. na účet vedený v mBank a.s. IBAN D XXXX XXXX XXXX XXXX XXXX.

V. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

VI. Štát nemá nárok na náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Návrhom doručeným tunajšiemu súdu dňa 10.11.2021 navrhovateľka žiadala, aby súd rozhodol o obmedzení spôsobilosti na právne úkony jej sesternice B. K. O. na nakladanie s finančnými prostriedkami, právne úkony majetkovo-právnej povahy, uzatváranie kúpnych, darovacích, spotrebiteľských zmlúv, zmlúv o pôžičke a iných zmlúv majetkovo-právnej povahy, nakladanie s vlastným majetkom, rozhodovanie o poskytnutí zdravotnej starostlivosti, o prijatí do ústavnej starostlivosti, o poskytnutí sociálnych služieb alebo pomoci, doručovanie alebo preberanie povinností. Za opatrovníka jej navrhla ustanoviť Mesto Košice. Účastníkom konania a štátu trovy nežiadala nepriznať.

2. V návrhu uviedla, že v zmysle lekárskej správy o zdravotnom stave má B. K. O. intelekt v pásme ľahkej duševnej zaostalosti s významnou poruchou správania a potrebou pozorovania alebo liečby. Je osobou labilnou, infatívnou s prvkami osobnostného regresu. Je výbušná, sociálne odtlmená, bez zábran. Má výrazný kognitívny deficit vo všetkých zložkách. Nie je schopná sústavne a dôsledne zabezpečovať starostlivosť o seba, svoje zdravie, výživu, zastupovať sa voči tretím osobám, vstupovať do akýchkoľvek zmluvných záväzkov, posúdiť následky svojho konania ani spravovať svoj majetok. Preto žiada obmedziť jej spôsobilosť na právne úkony a za opatrovníka ustanoviť Mesto Košice, nakoľko menovaná je sirota. Jej brat zomrel v S. XXXX.

3. K návrhu pripojila lekársku správu psychiatrickej ambulancie Univerzitnej nemocnice - Nemocnice svätého Michala, a.s., pracovisko Murgašova 1, Košice o zdravotnom stave osoby o spôsobilosti na právne úkony ktorej sa koná vypracovanú C.. D. Ž. zo dňa 22.4.2021.

4. Uznesením Okresného súdu Košice II zo dňa 29.11.2021 č.k. 17Ps/13/2021-13, ustanovil súd za procesného opatrovníka pre B. K. O., L.. X.X.XXXX na ochranu jej práv a zastupovanie v konaní o spôsobilosti na právne úkony I.. R. O., zamestnankyňu Okresného súdu Košice - okolie.

5. Osoba o spôsobilosti na právne úkony ktorej sa koná a procesná opatrovníčka sa k návrhu navrhovateľky písomne nevyjadřili.

6. Uznesením Okresného súdu Košice II zo dňa 1.12.2021 sp. zn. 17Ps/13/2021-14 súd nariadil znalecké dokazovanie a do konania ustanovil znalca z odboru Zdravotníctvo a farmácia, odvetvie Psychiatria C.. J. J., s miestom výkonu činnosti D. X, T., ktorému uložil vykonať znalecké dokazovanie a v znaleckom posudku zodpovedať súdom stanovené otázky. Dňa 22.4.2022 bol súdu doručený vypracovaný znalecký posudok č. 13/2022 zo dňa 15.4.2022, a to v čase a kvalite požadovanej súdom.

7. Zo záverov uvedeného znaleckého posudku č. 13/2022 vyplýva, že u posudzovanej B. K. O. bola diagnostikovaná ľahká mentálna retardácia a simplexná nezrelá osobnosť. Ide o trvalé a nevyliciteľné poruchy. Nemožno očakávať, že sa jej klinický stav zlepší. Posudzovaná nie je schopná ovládať svoje konanie a posúdiť jeho dôsledky. Nie je schopná obstarávať sama svoje finančné, písomné a iné záležitosti. Nevie posúdiť svoj zdravotný stav na účely udelenia súhlasu s prípadnou ambulantnou alebo ústavnou formou liečby. Nie je schopná pochopiť a rozhodnúť o potrebe poskytovania sociálnej starostlivosti, samostatne vystupovať pred súdmi a inými orgánmi. Nie je spôsobilá uzatvárať zmluvy akéhokoľvek druhu a na úkony súvisiace s nakladaním s nehnuteľným či hnutelným majetkom. Vzhľadom na nedostatočný náhľad na používanie finančných prostriedkov, resp. prípadné uzatvorenie akejkoľvek zmluvy a neschopnosť posúdiť potrebu zdravotnej a sociálnej starostlivosti navrhoval obmedziť jej spôsobilosť na právne úkony tak, aby nebola spôsobilá na uzatváranie zmlúv akéhokoľvek druhu, preberanie ručiteľských a iných zabezpečovacích záväzkov, nakladanie s finančnými prostriedkami v rozsahu prevyšujúcom 10 eur týždenne, nakladanie s hnutelným a nehnuteľným majetkom, preberanie dôchodku a iných sociálnych dávok, preberanie doporučených listových zásielok a reagovanie na tieto zásielky, samostatné konanie pred súdmi a inými orgánmi štátnej a verejnej moci, vyslovovanie súhlasu s poskytovaním sociálnej starostlivosti v akejkoľvek forme, vyslovovanie informovaného súhlasu s poskytovaním psychiatrickej aj nepsiatrickej zdravotnej starostlivosti v ambulantnej aj ústavnej forme a voliť.

8. Uznesením sp. zn. 17Ps/13/2021-60 zo dňa 22.8.2022 Okresný súd Košice II pribral do konania Mestskú časť Košice - Nad Jazerom, Poludníková 7, Košice.

9. Súd nariadil a vykonal dokazovanie oboznámením s návrhom na začatie konania, výsluchom navrhovateľky, osoby o spôsobilosti na právne úkony ktorej sa koná, znalca, listinnými dôkazmi a zistil tento skutočný stav:

10. Na pojednávanie konané v danej veci dňa 24.10.2022 sa bez ospravedlnenia nedostavila opatrovníčka pre konanie I.. O., ktorá svoju neprítomnosť ospravedlnila. Doručenie predvolania mal súd riadne preukázané. Vzhľadom na uvedené súd v súlade s § 180 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) uznesením vyhláseným na pojednávaní v tejto veci rozhodol, že bude pojednávať v jej neprítomnosti.

11. Navrhovateľka na pojednávaní dňa 24.10.2022 zotrvala na svojom návrhu. Z jej výpovede vyplynulo, že B. K. O. je jej sesternicou. V októbri 2021 ju kontaktovala jej psychiatrička s tým, aby uskutočnila potrebné úkony nakoľko B. nie je schopná sama sa o seba postarať. Je negramotná. Vie čiastočne čítať, avšak nepochopí zmysel prečítaného. Po úmrtí rodičov sa o ňu staral jej nevidiaci brat, ktorý zomrel v S. XXXX. Vzhľadom na jej nízky príjem jej finančne vypomáha. Uhrádza jej nájomné za byt v mesačnej výške 131 eur mesačne, taktiež poplatok za odpad a daň za byt. Jej spôsobilosť na právne úkony žiada obmedziť v zmysle písomného návrhu v spojení so závermi znaleckého dokazovania. B. nemá žiadnu inú blízku osobu, ktorá by sa mohla o ňu postarať. Aktuálne žije z rodiny ešte jej otec, ktorý má XX rokov a zdravotné problémy. Ona nemôže funkciu opatrovníčky vykonávať vzhľadom na vzdialenosť miesta jej bydliska. Taktiež zabezpečuje starostlivosť o školopovinné dieťa a je značne pracovne zaneprázdnená, v súvislosti s čím často cestuje. B. vyžaduje sústavnú starostlivosť, ktorú by jej vzhľadom na uvedené skutočnosti nedokázala poskytnúť.

12. Osoba o spôsobilosti ktorej sa koná na pojednávaní dňa 24.10.2022 uviedla, že nemá vedomosť o predmete konania. Po vysvetlení zo strany súdu uviedla, že s obmedzením spôsobilosti na právne úkony súhlasí. Taktiež súhlasí s tým, aby jej za opatrovníka bola ustanovená Mestská časť Košice - Nad Jazerom. Je duševne chorá. Lieči sa u psychiatričky Ž.. Na otázku súdu či vie čítať a písať uviedla: „dačo čítať a písať viem“. Má skončenú povinnú školskú dochádzku. Je invalidnou dôchodkyňou. Poberá invalidný dôchodok vo výške 115 eur a na bývanie 41 eur. Príspevok na bývanie jej pomohla vybaviť navrhovateľka, ktorá je jej sesternicou. Býva sama v štvorzbovom byte v jej výlučnom vlastníctve. Zo svojho príjmu uhrádza za elektrickú energiu sumu 12 eur mesačne. Nájomné platí sesternica. Stará sa o seba sama. Niekedy jej vypomáhajú susedia. Dajú sa jej najesť. Varí a perie si sama. Na otázky súdu uviedla, že pri nákupe si nevie skontrolovať výšku vydaných peňazí rovnako ani výšku poštárkou vyplateného invalidného dôchodku. Pravidelne chodí na kontroly a dodržiava liečebný režim. Lekárka jej predpisuje lieky, ktoré pravidelne užíva. Nemá dlhy. Žiadne zmluvy neuzatvárala. O predaji bytu neuvažovala. Má kamarátku D., s ktorou sa pravidelne stretáva.

13. Na pojednávaní bol vypočutý znalec C.. J. J. C., ktorý na záveroch vypracovaného znaleckého posudku zotrval. Uviedol, že vyšetrovanej B. K. O. bola diagnostikovaná ľahká mentálna retardácia a simplexná nezrelá osobnosť. Ide o trvalé a nevyliciteľné poruchy a teda nie je možné očakávať zlepšenie tohto stavu. Menovaná nie je schopná ovládať svoje konanie a posúdiť jeho dôsledky. Je spôsobilá na jednoduché právne úkony, ako disponovať s finančnou hotovosťou maximálne do sumy 10 eur týždenne. Pri komplikovanejších procesoch nie je spôsobilá posúdiť dôsledky svojho konania v prípade uzatvárania zmlúv a podobne. Vzhľadom na to sú obavy navrhovateľky z prípadnej straty bývania opodstatnené. Odporučil obmedzenie spôsobilosti na právne úkony v zmysle písomného znenia znaleckého posudku, teda v časti uzatvárania zmlúv, preberania ručiteľských a iných zabezpečovacích záväzkov, nakladania s finančnou hotovosťou vyššou ako 10 eur týždenne, udelením plnej moci, v konaniach vo vzťahu k štátnym orgánom, orgánom verejnej správy, nakladania s hnutelným, nehnuteľným majetkom, preberaním dôchodku a iných sociálnych dávok, preberaním poštových zásielok a vyslovovaním súhlasov s poskytovaním psychiatickej aj nepsihiatrickej zdravotnej starostlivosti v ústavnej, ambulantnej forme ako aj s poskytovaním sociálnej starostlivosti. Taktiež navrhol obmedziť jej spôsobilosť tak, aby nebola spôsobilá voliť.

14. Zástupca Mestskej časti Košice - Nad Jazerom na pojednávaní uviedol, že mestská časť nemá dostatočné kapacity pre vykonávanie opatrovníckej funkcie.

15. Na základe takto zisteného skutočného stavu súd právne uzatvára:

16. Podľa § 10 ods. 1 a 2 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „Občianskeho zákonníka“), ak fyzická osoba pre duševnú poruchu, ktorá nie je len prechodná, nie je vôbec schopná robiť právne úkony, súd ju pozbaví spôsobilosti na právne úkony. Ak fyzická osoba pre duševnú poruchu, ktorá nie je len prechodná, alebo pre nadmerné požívanie alkoholických nápojov alebo omamných prostriedkov či jedov je schopný robiť len niektoré právne úkony, súd obmedzí jeho spôsobilosť na právne úkony a rozsah obmedzenia určí v rozhodnutí.

17. Podľa § 10 ods. 3 Občianskeho zákonníka, súd pozbavenie alebo obmedzenie spôsobilosti zmení alebo zruší, ak sa zmenia alebo ak odpadnú dôvody, ktoré k nim viedli.

18. Podľa § 27 ods. 2 a 3 Občianskeho zákonníka, zákonným zástupcom fyzickej osoby, ktorú súd rozhodnutím pozbavil spôsobilosti na právne úkony alebo ktorej spôsobilosť na právne úkony súd rozhodnutím obmedzil, je súdom ustanovený opatrovník. Ak sa za opatrovníka nemôže ustanoviť príbuzný fyzickej osoby ani iná osoba, ktorá spĺňa podmienky pre ustanovenie za opatrovníka, ustanoví súd za opatrovníka orgán miestnej správy, prípadne jeho zariadenie, ak je oprávnené vystupovať svojím menom (§ 18 ods. 1).

19. Podľa § 2 ods. 1 a 2 zákona č. 401/1990 Zb. o meste Košice, mesto je právnickou osobou, ktorá za podmienok ustanovených zákonom samostatne hospodári s vlastným majetkom a s majetkom, ktorý mu bol zverený, a s vlastnými a zverenými finančnými príjmami. Mestské časti sú právnické osoby, ktoré za podmienok ustanovených zákonom a štatútom mesta (ďalej len „štatút“) hospodária so zvereným a vlastným majetkom a so zverenými a vlastnými finančnými príjmami. Mestské časti vykonávajú samosprávu v rozsahu zverenom týmto zákonom a štatútom; vo zverenom rozsahu majú mestské časti postavenie obce. Mestské časti vykonávajú prenesený výkon štátnej správy v rozsahu vymedzenom zákonom; v tomto rozsahu majú mestské časti postavenie obce.

20. Podľa § 3 ods. 2 zákona č. 401/1990 Zb. o meste Košice, mesto sa člení na mestské časti uvedené v prílohe tohto zákona. Podrobné vymedzenie územia mestských častí ustanoví štatút.

21. Podľa § 231 zákona č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“) v konaní o spôsobilosti na právne úkony súd rozhoduje o a) obmedzení spôsobilosti fyzickej osoby na právne úkony, b) zmene obmedzenia spôsobilosti fyzickej osoby na právne úkony, c) navrátení spôsobilosti fyzickej osoby na právne úkony.

22. Podľa § 233 ods. 1 CMP, návrh na začatie konania môže podať blízka osoba, poskytovateľ zdravotnej starostlivosti, poskytovateľ sociálnych služieb alebo ten, kto má na veci právny záujem.

23. Podľa § 239 CMP, ten, o koho spôsobilosti sa koná, má v konaní spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu.

24. Podľa § 240 ods. 1 až 3 CMP, súd ustanoví procesného opatrovníka tomu, o koho spôsobilosti sa koná, ak nemá zákonného zástupcu. Ak sú procesné úkony zákonného zástupcu alebo procesného opatrovníka v rozpore s procesnými úkonmi osoby, o ktorej spôsobilosti sa koná, alebo v rozpore s procesnými úkonmi zástupcu, ktorého si táto osoba zvolí, posúdi súd, ktorý procesný úkon je v záujme tejto osoby. Rozhodnutie vo veci samej súd okrem zákonného zástupcu alebo procesného opatrovníka doručí aj osobe, o ktorej spôsobilosti sa koná. Osoba, o ktorej spôsobilosti sa koná, môže požiadať, aby jej súd doručoval všetky písomnosti v konaní.

25. Podľa § 243 ods. 1 a 2 CMP, súd vylúčne osobu, o ktorej spôsobilosti sa koná. Súd vylúčne uskutoční spôsobom, ktorý je vhodný a primeraný s ohľadom na zdravotný stav. Ak je vylúčne na ujmu zdravotného stavu, možno od vylúčne upustiť. Súd v takom prípade osobu, o ktorej spôsobilosti sa koná, vzhliadne.

26. Podľa § 244 CMP, súd v konaní ustanoví a vylúčne znalca.

27. Podľa § 248 ods. 1 a 2 CMP, konanie o obmedzení spôsobilosti na právne úkony je spojené s konaním o ustanovení opatrovníka podľa § 272 až 277. Ak súd rozhodne o obmedzení spôsobilosti na právne úkony, vo výroku rozsudku vymedzí rozsah, v akom spôsobilosť osoby na právne úkony obmedzil, a ustanoví jej opatrovníka.

28. Podľa § 251 ods. 1 a 2 CMP, trový dôkazov platí štát. Ten, kto podá zjavne bezdôvodný návrh na začatie konania o spôsobilosti na právne úkony, je povinný nahradiť ujmu, ktorá vznikla osobe, o ktorej spôsobilosti sa konalo, jej zástupcovi alebo štátu.

29. Podľa § 272 CMP, súd ustanoví opatrovníka fyzickej osobe, ak tak ustanovuje osobitný predpis.

30. Podľa § 274 ods. 1 a 2 CMP, súd rozhoduje uznesením. V uznesení, ktorým ustanovuje opatrovníka, súd vymedzí rozsah opatrovnických práv a povinností v súlade s účelom, na ktorý bol opatrovník ustanovený.

31. Podľa § 275 CMP, súdom ustanovený opatrovník vykonáva svoje práva a povinnosti riadne a dbá na pokyny súdu.

32. Podľa § 277 ods. 1 a 2 CMP, súd dohliada na spôsob výkonu funkcie opatrovníka. Súd opatrovníka odvolá, ak stratí spôsobilosť na výkon funkcie, porušuje povinnosti, zneužíva svoje práva alebo z iných vážnych dôvodov.

33. Súd vykonaným dokazovaním dospel k záveru, že zdravotný stav B. K. O. plne odôvodňuje jej obmedzenie spôsobilosti na právne úkony. Podľa záverov znaleckého posudku menovanej bola diagnostikovaná ľahká mentálna retardácia a simplexná nezrelá osobnosť. Ide o trvalé a nevyliciteľné poruchy. Nemožno očakávať zlepšenie klinického stavu. Nie je schopná ovládať svoje konanie a posúdiť jeho dôsledky. Vzhľadom na uvedené dospel súd k jednoznačnému záveru, že je v záujme B. K. O., aby bola obmedzená v spôsobilosti na právne úkony. Pri vymedzení rozsahu obmedzenia vychádzal zo znaleckého posudku č. 13/2022 C.. J. J. C. a z vyjadrení účastníkov. Neobmedzil spôsobilosť menovanej ohľadom jej volebného práva, nakoľko nejde o právny úkon, ale právo každého občana SR garantovaného Ústavou SR. Vzhľadom na vyššie uvedené súd v záujme menovanej rozhodol o obmedzení jej spôsobilosti na právne úkony v rozsahu uvedenom vo výroku tohto rozsudku a o ustanovení Mestskej časti Košice - Nad Jazerom, v obvode ktorej má menovaná evidovaný trvalý pobyt za jej opatrovníka. Rodinní príslušníci neprejavili záujem o výkon tejto funkcie a o poskytovanie náležitej pomoci pre menovanú. Nakoľko za opatrovníka nebolo možné ustanoviť príbuzného B. K. O. ani inú osobu, ktorá by spĺňala podmienky pre ustanovenie, ustanovil súd za jej opatrovníka v zmysle § 27 ods. 3 Občianskeho zákonníka orgán miestnej správy teda Mestskú časť Košice - Nad Jazerom, ktorého súhlas s ustanovením za opatrovníka sa v zmysle zákona nevyžaduje.

34. Znalcovi C.. J. J. C. súd priznal odmenu spojenú s účasťou na pojednávaní. O trovách štátu pozostávajúcich z tejto odmeny, ako aj odmeny za vypracovaný znalecký posudok priznanej uznesením č. k. 17Ps/11/2021-73 zo dňa 23.3.2022 v spojení s opravným uznesením č. k. 17Ps/13/2021-49 zo dňa 29.4.2022 súd rozhodol podľa ustanovenia § 251 ods. 1 CMP podľa ktorého trovy dôkazov platí štát a nárok na ich náhradu štátu nepriznal.

35. O trovách konania súd rozhodol podľa § 52 CMP, podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je možné podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresnom súde Košice II písomne v troch vyhotoveniach.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (§ 127 CSP) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody § 365 CSP a § 62 CMP) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh). Odvolanie musí byť podpísané. Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania. Odvolací súd nie je viazaný rozsahom odvolania vo veciach, v ktorých možno začať konanie aj bez návrhu a ani odvolacími dôvodmi (§ 65 a § 66 CMP). Rozsudky o výživnom sú vykonateľné dorúčením (§ 44 CMP).

Ak rozsudok nebude včas a dobrovoľne splnený, účastníci majú právo podať návrh na exekúciu alebo na súdny výkon rozhodnutia.

Účastníkom, ktorí sa svojho práva voči rozsudku účinne vzdali toto právo nepatrí.